

Un cop de mà

El comentari lèxic

Sentir / Escoltar

No confonguem aquests dos verbs, que tenen un matís de significat diferent.

Sentir vol dir 'percebre un so' (fet involuntari). Una persona que tingui el sentit de l'oïda (que hi senti) sentirà una cosa encara que no vulgui: un crit, un soroll, un cop de porta, música de fons, etc.

En canvi, *escoltar* és una acció voluntària. Vol dir 'parar atenció'. Una persona escolta alguna cosa perquè està atenta i té desig de fer-ho: un conte, una altra persona, la ràdio, una cançó, una lliçó, etc.

- Que no em **sents**? T'he dit que apaguis la ràdio!
- Sí que et **sento**, perquè prou que crides, però estic **escoltant** un programa que m'agrada molt.
- No **has sentit** un soroll?
- No, jo no **he sentit** res!
- A veure... **Calla i escolta**.

El desvetllamots

Eixordar

Sovint sentim a dir quan algú ens crida fort a l'oïda: "Ai, que m'estàs deixant sord". I és ben bé una llàstima que fem servir dos verbs quan en tenim un, el verb *eixordar*, ben genuí, per expressar el mateix. Convé, doncs, recuperar aquesta paraula, que sobretot les noves generacions han deixat de dir.

Noia, mira de parlar més baix, que m'eixordes.

Etimologies

Lesbiana

Aquest terme prové del nom de l'illa grega de Lesbos, d'on era Safo, la poetessa de l'amor i la bellesa, que ensenyava poesia, música i d'altres arts a un grup de dones per les quals sentia una atracció sexual. Molts dels seus poemes reflecteixen clarament les seves relacions sentimentals i sexuals amb altres dones.

Clica aquí!

Cada dia un mot! Vols ampliar o refrescar el teu català? Clica [aquí!](#) I cada dia, amb el RodaMots, podràs rebre per correu electrònic, Twitter o RSS, un breu missatge amb una paraula o una expressió de la nostra llengua, amb el significat, l'etimologia i un passatge que n'il·lustra l'ús.

Núm. 56

Gener
2016

CONSORCI PER A
LA NORMALITZACIÓ
LINGÜÍSTICA

CNL DEL
VALLÈS ORIENTAL

Un cop de mà

L'apunt de sintaxi

Riure / Riure's

Sortir / Sortir-se'n / Sortir-se

Riure admet l'ús pronominal (*riure's*) quan significa 'burlar-se d'algú o d'alguna cosa', i no l'admet quan es refereix a la manifestació física 'amb què hom sol expressar una alegria viva o sobtada o com a resposta a les pessigolles'.

- ✓ Li agrada **riure's** de la gent, però no de si mateix.
- × Els humans són els únics animals que **es riuen**.
- ✓ Els humans són els únics animals que **riuen**.

El verb *sortir* només és pronominal en les expressions *sortir-se* (algú) amb la seva, 'aconseguir allò que es proposava', i *sortir-se'n*, 'salvar-se algú de compromisos, dificultats, entrebancs, etc.' *L'examen era difícil, però me'n vaig sortir prou bé.*

- × El camió **s'ha sortit** de la carretera.
- ✓ El camió **ha sortit** de la carretera.
- × La reunió **s'ha sortit** de mare i ens hem acabat insultant.
- ✓ La reunió **ha sortit** de mare i ens hem acabat insultant.

Núm. 56

Gener
2016

Que diu que què?

Botana

A les terres de l'Ebre, del forat produït a la roba per una espurna de foc, en diuen *botana*. També hi ha altres maneres d'anomenar aquesta marca rodona i socarrada que queda a la roba després d'un incident fortuït: *boligana*, *fusada*, *fuada*. Així doncs, quan d'una foguera balladora s'escapi una espurna i voli fins al faldó d'un vestit o al camal d'un pantaló, podem dir, ves per on, que se'ns ha fet una *botana*!

Dóna-hi un cop d'ull

En cadascuna d'aquestes frases s'hi amaga un error. El sabries trobar?

- × A mida que passa el temps, la situació és més greu.
- × Tinc un fill que viu a la Rioja i un altre al Bierzo.

Si no ho tens clar, pots consultar el [número 12](#) d'Un cop de mà.

Solucions del número anterior:

- ✓ Quan em vas trucar, ~~serien~~ **devien ser** les cinc de la tarda.
- ✓ Més avall trobareu alguns ~~links~~ **enllaços** interessants sobre poesia japonesa.

CONSORCI PER A
LA NORMALITZACIÓ
LINGÜÍSTICA

CNL DEL
VALLÈS ORIENTAL

Generalitat
de Catalunya
Departament
de Cultura

Saps com i on millorar el teu català?
T'ofereim tots els nivells

A classe o des de casa

consulta el web cpnl.cat

CNL del Vallès Oriental